Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной июнь 20
четверг
№ 140 (3141)

Бээ 10 мүнгэ.

ССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтанууд тухай уридшалгын мэдээнүүд

ССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтаар окружной һунгуулиин комиссинуудһаа ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариадта ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Карело-Финскэ ССР-тэ 1940 оной июниин 16-най үдэр национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгалтаар һунгуулиин бүхы 25 округуудта ба Союзай Соведтэ һунгаха һунгалтаар Виипурска (Выборгскэ) һунгуулиин округто һунгалтанууд болобо.

Һунгалтанууд болбол Карело-финскэ ССР-эй бүхы городууд, селонууд ба поселогуудта үглөөнэй 6 часта эхилһэн ба июниин 16-най үдэр 3-4 часай үедэ һунгагшадай диилэнхи олонхи хубинь голосовалһан байгаа. Июниин 16-най һүнии 12 часта голосовани дүүрэә.

Окружной һунгуулиин комиссинуудай уридшалан дамжуулһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, бүхы һунгагшадай 98 ба үшөө олон процентэнь һунгалтада хабаадаа.

Карело-Финскэ ССР-эй бүхы һунгуулиин округуудта коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй кандидатууд ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар һунгагдаба.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ

Дунда, хүсэдбэшэ дунда ба эхин һургуулинуудта хабарай шалгалтын испытани дүүрэәд, мүнөө дээдэ һургуулинуудта гүрэнэй экзаменационно сесси үнгэргэгдэжэ байна. Манай зол жаргалта үхибүүд—һурагшад болбол зунай зулгы һайхан сагта зохид һайнаар амаржа, һуралсалайгаа шэнэ жэлые хүсэд шамбайгаар, шэнэ энергитэйгээр угтахань лабтай.

Һуралсалай амжалтануудые шиидхэхэ гол условинуудай нэгэнь хадаа—шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэлгэ болоно. Хэрбээ, манай һургуулинууд 1940-41 онуудай һуралсалай жэлые бэлэдхэл түгэсөөр угтажа шадаа һаа, үндэр успеваемостиие ба занятидаа һурагшадай 100 процент хандалгые туйлаха байһандань һэжэггүй.

Гэбэшье, манай республикын һургуулинуудта шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд холо хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Зарим аймагуудай хүтэлбэрилхы организацинууд энээндэ бэлэдхэлые „ээлжээндэ" табинад. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай центртэ нэгэ дунда һургуули баригдаха плантай аад, хүдэлмэринь үшөө эхилээдүй. Тус аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг ба аймгүйсэдком анхаралаа тон багаар табина. Горячинскда (Баргажан), Бичурын райондо хүсэдбэшэ дунда һургуулинууд баригдаха ёһотой аад, эдэ хүдэлмэринүүд мүн лэ эхилээдүй. Кяхтын аймагай, Б-Кударын сомоной хүсэдбэшэ дунда һургуулиин барилгын материалнууд тон дутамаг. Тэрэшэлэн, Закаменай аймагта эхин һургуулинуудые барилга ехээр удаарууулагдана.

Һургуулинуудые ремонтлолго олонхи аймагуудта үшөө эхилээдүй. Һургуулиин директорнүүд ба эрхилэгшэд «саг эртэ» гэжэд, һанаа амар һуунад. Заиграйн дунда һургуули (директорынь нүхэр Черников) классуудые ба багшанарай байрануудые ремонтлолгодо хэрэглэгдэхэ шухала зүйлнүүдээр дутамаг байна; энэ жэлдэ 1500 кубометр түлишэ бэлэдхэхын орондо, оройдоо гурбан зуугаад кубометр бэлэдхээ. Селенгын аймагай, Ноёхоной ба Юрөөгэй хүсэдбэшэ дунда һургуулинууд баһа лэ иимэрхүү байдалтай.

Республикын һургуулинуудта 87216 кубометр түлишэ бэлэдхэгдэхэ плантай юм. Мүнөө энээнэй 70 процентэнь дүүргэгдээд байбашье, оройдоо 20 процентэнь һургуулинуудай газаа зөөгдэбэ. Түлишэ бэлэдхэлгээр илангаяа Түнхэнэй, Кяхтын, Баунтын ба бусад аймагууд гээгдэнэ. Кяхтын аймагта 10026 кубм. түлишэ бэлэдхэгдэхэ байһанаа, хахадань дүүргэгдээ, харин зөөлгэнь үшөө хорёод процент болоодүй байна. Баунтда 7000 кубометр түлишэ бэлэдхэгдэхэ плантай аад, арай гэжэ 3500 кубометрэнь бэлэдхэгдээ. Тиимэһээ, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, гэгээрэлэй таһагууд ба сельсоведүүдэй мүнөөдэрэй зорилгонь юуб гэхэдэ, һургуулинуудай барилга ба түлишэ бэлэдхэлгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын тула колхознигуудые олоор элсүүлгэ болоно, ушарынь, хэдэхэн хоногһоо үбһэ хуряалга эхилхэ; энээнһээ урид бүхы хүдэлмэреэ дүүргэхэ шухала.

Олонхи һургуулинууд учебнигүүд ба наглядна пособинуудаар дутамагдана. Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл болбол энэ жэлдэ 27 нэрэтэй учебнигүүдые гаргаха плантай болобошье, энээнэйгээ 44 процентынь дүүргээ. Аяар арба нэгэн учебнигүүдэй рукописиньшье бэлэдхэгдээгүй байха юм. Илангаяа, бурят хэлэнэй учебнигүүдые гаргалга аали темптэйгээр ябуулагдана. Зүгөөр, энэ хэрэгые Наркомпрос тодорхойгоор ба саг соонь хүтэлбэрилнэгүй.

Хэрэглэгдэһэн учебнигүүдые худалдан абалга — һуралсалай хэрэгсэлнүүдые элбэг болгохын нэгэн источник мүн. Гэбэшье, энэ хэрэг хангалтагүйгөөр табигданхай. Иволгын аймагта 2 мянган книгэнүүд худалдан абтаха ёһотой аал, мүнөө миин 135 книгэнүүд абтаа. Кабанскын аймагай таһаг 12 мянган стабильна учебнигүүдые худалдан абаха байһанаа, оройдоо 500-е худалдажа абаа. Стабильна учебнигүүдые худалдан абалгын планай дүүргэгдээгүй байһанай шалтагаан хадаа—аймагай гэгээрэлэй таһагууд, һургуулинууд болбол худалдаанай организацинуудта һайтар туһалаагүй, тус хэмжээябуулгые һургуулинуудтаа эмхидхээгүй байна.

Зүгөөр, һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй онсо шухала байһые зүбөөр ойлгоһон, тэдэ һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд тус хүдэлмэриие тон хаһа соонь дүүргэжэ байна.

Улан-Удын, Заудинска районой № 35 дунда һургуулида бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг ябуулагдана. Тус һургуули болбол июниин 10-да һуралсалайгаа корпусые шэрдэжэ ба ремонтложо дүүргээ. Партанууд, столнууд, стулнууд, шкафнуудань бүгэдэ һайнаар заһагданхай. Һургуулидаа 50 кубометр түлеэ ба 60 тонно шулуун нүүрһэ бэлэдхээ. Тэрэшэлэн, тус районой № 12 дунда, № 5 эхин һургуулинуудта түлишын бэлэдхэлгэ дүүргэгдээ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай, Хара-Шэбэрэй эхин һургуули, Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуули (директорынь нүх. Мурзин) ерэхэ жэлдэ бэлэдхэлые бүрин хангаа.

Хаана нютагуудахи партийна, советскэ ба гэгээрэлэй органууд, һургуулинууд болбол хүдэлмэриингөө хаһые зүбөөр хэрэглэжэ, тэндэхи хүсэнүүдээ һуралсалай жэлэй бэлэдхэлдэ һайнаар элсүүлнэб, хаана тус хэмжээябуулгые тодорхойгоор ба саг соонь хүтэлбэрилнэб—тэндэ лэ һайн результадууд туйлагдаха байһыень дээрэ дурсагдагша жэшээнүүд харуулна.

Республикын Наркомпрос ба аймагай гэгээрэлэй таһагууд болбол зарим амжалтануудаараа—тусхайлан хэлэбэл, багшанарай дутагдалые усадхаһанаараа—хизаарлаха бэшэ, харин мүнөө байгаа дутуу дунданууддаа бүрин элирүүлжэ, 1940-41 онуудай һуралсалай жэлые бэлэдхэл түгэсөөр угтахын тула эгээ шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Мүн, нютагуудахи партийна, советскэ организацинууд ба бүхы общественность энэ хэрэгэй газаа тээнь байха ёһогүй.

ТАСС-ын мэдээсэл

Советско-латвийска ба советско-эстонско харилсаанууд тухай

Июниин 16-да, ССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр Молотов болбол, Латвиин правительствода дамжуулхынь тулада, дооро заагдаһан мэдүүлгые ССР-эй правительствын нэрэһээ литовско посланник г. Коциньш гэгшэдэ хэбэ:

„Латвиин правительство болбол харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска договорые баталхын урда тээ байһан ба ССР-тэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн, Эстонитой военнэ союзые усадхахагүйһөө гадна, энэ союзда Литвые хабаадуулан, тэрээнээ бүри үргэдхэхын ба тэрээндэ мүн Финляндиие оруулхы оролдоно гэжэ,— советскэ правительствода байһан фактическа материалнуудай үндэһэ һуури дээрэ ба мүн һүүлэй үедэ, Москвада, ССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр Молотов ба литовско министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ г. Меркисэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үндэһэ һуури дээрэ элирбэ гэжэ советскэ правительство тоолоно.

1939 оной намар, харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактые баталхын урда тээ, советскэ правительство болбол урдань байһан добтололсохогүйн тухай пактда иимэ военнэ союзай байлгын хэды харша байһаншье һаань, тэрээниие хараад байжа шадаха байгаа. Гэбэшье, харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактые баталһанай һүүлээр, Латви, Эстони ба Литвын хоорондо ССР-тэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн военнэ союзай байлга хадаа имагта болошогүй ба тэсэшэгүй байхаһаа гадна, мүн ССР-эй хилэнүүдэй аюулгүйдэ аюултай байна гэжэ советскэ правительство тоолоно.

Харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактын баталагдаһанай һүүлээр, Латви хадаа бусад прибалтийска гүрэнүүдтэй баталһан военнэ союзһаа гараха ба тиигэжэ энэ военнэ союз усадхагдаха байха гэжэ советскэ правительство һанаһан байгаа. Энээнэй орондо, Латви болбол, бусад прибалтийска гүрэнүүдтээ хамта, дээрэ заагдаһан военнэ союзые бүхэжүүлжэ ба үргэдхэжэ байна, энээн тухай иимэнүүд фактнууд гэршэлнэ, гэбэл: Эстони ба Литвэтэй үргэн военнэ союзые оформляалхын тулада, гурбан прибалтийска гүрэнүүдэй хоёр нюуса конференцинүүдые 1939 оной декабрьда ба 1940 оной мартда зарлалга; ССР-һээ нюусаар бэелүүлэгдэдэг, Латви, Эстони ба Литвын генеральна штабуудай холбоое шангадхалга; Таллин городто английска, французска ба немецкэ хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэдэг, „Речью Балтик" гэжэ нэрэтэй, энэ балтийска военнэ антантын тусхай хэблэлэй органиие 1940 оной февральда байгуулга ба бусад.

Эдэ бүхы фактнууд болбол „хэлсээ баталагша талануудайгаа нэгэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ямар-нэгэн союз баталхыень гү, али коалицида орохыень" (договорой IV статья) хоёр талануудые хориһон, харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактые латвийска правительство бүдүүлигээр эбдэбэ гэһэн тухайда хэлэнэ.

Харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактын бүхы эрилтэнүүдые пунктуальна дүүргэн, тон һайн хүсэлэй политикые Советскэ Союзай ябуулжа байгаашье һаань, харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактые иимэ бүдүүлигээр эбдэхэ ябадал латвийска правительствын зүгһөө үзэгдэнэ.

Иимэ байдал саашадаа тэсэшэгүй байна гэжэ советскэ правительство тоолоно.

ССР-эй Правительство болбол:

1. Харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактые үнэн сэхээр бэелүүлгые хангажа шадаха ба хангахаар бэлэн, тиимэ правительствын Латвида дары эмхидхэгдэһэн байхыень;

2. Харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактын бэелүүлгэдэхэ аргые хангажа ба Латвидахи советскэ гарнизондо эсэргүү шэглүүлэгдэһэн провокационно ябуулгануудые болюулжа шадахаар тоото советскэ сэрэгэй частьнуудые Латвиин шухала-шухала центрнүүдтэ хубаарилан табихын тула, Латвиин территоридо советскэ сэрэгэй частьнуудай сүлөөтэйгөөр орохо ябадалые дары хангахыень тон шухалада ба зайлашагүйдэ тоолоно.

Эдэ эрилтэнүүдые дүүргэлгэ хадаа харилсан туһалалсаха тухай советско-латвийска пактын үнэн сэхээр бэелүүлэгдэхэ ябадалые хангагша тэрэ элементарна условинуудань болоно гэжэ советскэ правительство тоолоно".

Үсэгэлдэр г. Коциньш болбол советскэ правительствын табиһан условинуудта латвийска правительствын зүбшөөрһэн тухай харюуе дамжуулба.

* * *

Июниин 16-да, ССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр В. М. Молотов болбол, латвийска правительствода дамжуулагдаһандал адали мэдүүлгые, Эстониин правительствода барюулхынь тулада эстонско посланник г. Рей гэгшэдэ хэбэ.

Үсэгэлдэр, г. Рей болбол советскэ правительствын табиһан условинуудта эстонско правительствын зүбшөөрһэн тухай харюуе дамжуулба.

Эстони ба Латвиин территоридо советскэ сэрэгүүдэй оролго

ПСКОВ, июниин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр үглөөгүүр советскэ сэрэгүүд, гол түлэб, механизированнэ частьнууд Эстони ба Латвиин хилэнүүдые дабажа, Нарба, Таллин, Двинск, Митава ба Рига городуудта оробо.

РИГА, июниин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр, ригскэ сагаар 12 час 30 минутада Улаан Армиин танкова частьнууд Ригэдэ оробо. Сэрэгүүдэй ябалга нарин планаар, хүсэд гуримтайгаар хэгдэнэ.

Городой улицанууд хадаа Улаан Армиин частьнуудые амаршалһан зоноор дүүрэнхэй.

РИГА, июниин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Улаан Армиин частьнууд Люцина, Режица, Двинск, Митава, Тукумс, Кудлига, Талси городуудта оробо. Хүнзон хадаа советскэ сэрэгүүдые харгынууд дээгүүр баяртайгаар угтажа, командирнууд ба боецүүдтэ сэсэгүүдые барюулна.

ТАЛЛИН, июниин 17. (ТАСС). Улаан Армиин частьнуудые угтахын тулада, Таллинай хүнзон улицануудта эртэлжэ гараба. Улаан Армиин ябалга тон жэшээтэ гуримаар үнгэрнэ.

Нарба, Петсера, Изворско, Бокенфофһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр Улаан Армиин частьнууд тэндэ ерэбэ.

Хронико

ССР Союзай Совнарком болбол Гадаада худалдаанай Арадай Комиссариадай коллегиие Арадай Комиссар нүхэр Микоян А. И. түрүүлэгшэтэйгээр, нүхэд Крутиков А. Д. (Наркомой нэгэдэхи орологшо), Степанов М. С. (Наркомой орологшо), Каганович Ю. М. (Наркомой орологшо), Кушаров В. И. (Наркомой орологшо), Бабкин И. А. (Наркомой орологшо), Морозов А. П., Митустин Д. Д., Сергеев В. А., Иноземцев А. Ф. ба Кумыкина П. Н. гэгшэдэй составтайгаар баталба.

Һүүлэй часта

Латвийска правительствын отставка

Рига, июниин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Латвийска правительство болбол бүхы составаараа отставкада гараба. Правительствын отставка хадаа президент Ульманисоор абтаба.

Эстонско правительствын отставка

Таллин, июниин 17. (ТАСС). Ю. Улуотс толгойтойгоор эстонско правительство отставкада гараба. Правительствын отставка болбол президент Пятс гэгшээр абтаба.

Генерал-полковник Г. М. Штерн

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ПАР БЭЛЭДХЭЛГЭЭР ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ БАЙГУУЛАЯ!

Тракторнуудта техническэ һайн харууһалга шухала

Тарбагатай, (телефоноор абтаба). Мүнөө жэлдэ колхозууд пар хахалалгые тон ехээр удаарүүлжа, тэрэниие ВКП(б) эйн Обкомой пленумээр тогтоогдоһон болзор соо дүүргэлгые хангаагүй. Июниин 15 хүрэтэр тус аймаг дотор пар хахалалгын план миил 31 проц. дүүрэһэн байна.

Эртын пар хахалалгые дүүргэһэн нэгэшье колхоз үгы. Эгээ ехэнь 60-70 процент хүргэһэн байна. Жэшээнь, „Красная заря" колхоз 1100 гектар хахалха аад, 778 гектар хахалаа. „Искра", „Политотделец", Молотовай нэрэмжэтэ ба гол тарнанажалтай бусад колхозууд пар хахалалгые арай гэжэ хахадлаад ябана.

Олонхи колхозуудта пар хахалалга эхилһээр нилээд үни болоо. Тиигэбэшье, тэдэнэй планаа дүүргэлгэнь хорёод процентһээ дээшэ гаранагүй.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол парай нэгэдэхи рядай хахалалгые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ тухайда агротехникын заабариие оройдоо хэрэгсээнэгүй. „Красный боец" колхоздо пар хахалалгань таһалдахын аюулда хүрөөд байна. Теэд, колхозойнь түрүүлэгшэ нүх. Воротников полиин хүдэлмэридэ оперативна ба тодорхой хүтэлбэри үгэхын орондо, элдэбын шалтаг баряад, нэгэ һаа город, үгы һаа районой центр ошожо, хэдэн хоногоор зайжа ябадаг. Энээнэй результадта, полевой бригадын ажал ба байдал эмхигүй болонхой. Пар хахалалга дээрэ унаагай хүсые хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаадүй.

Доодо-Жирэмэй ба Тарбагатайн МТС-үүдэй дирекци болбол тракторнуудай техническэ харууһалгые һайжаруулха тухай саг үргэлжэ хөөрэлдэдэг байбашье, бодото хэрэг дээрэ хэһэн юумэнь үгы байна. Тиимэһээ, эдэ МТС-үүдэй тракторна паркань имагта муугаар хүдэлмэрилнэ.

Тарбагатайн колхозуудта мүн ургаса хуряалгада бэлэдхэлшье һайн бэшэ. Дурсагдагша хоёр МТС-үүдтэ хамта 23 комбайн ремонтлогдохо байһан юм. Тэдэнһээ оройдоо 12-нь ремонтһоо гараад байна. Үбһэ ба таряа хуряалгын бусад машина зэбсэгүүдэй ремонтын ябаса тухай тодорхой мэдээнүүд мүнөө хүрэтэр абтаагүй.

Ушар иимэһээ, ВКП(б)-эйн Тарбагатайн айком ба газартаряалангай таһаг болбол эдэ бүхы дутуунуудые хүсэд элирүүлэн, пар хахалалгые ба ургаса хуряалгада бэлэдхэлые энэ дары, тон һайнаар дүүргэхэ тушаа практическа хэмжээябуулгануудые хараалха ёһотой. Энэ хадаа—тус аймагай парторганизациин ба советскэ, газартаряалангай органуудай ба колхозуудай мүнөөдэрэйнь шухала зорилго мүн.

Пар хахалалгые удаарүүлна

Заиграй, июниин 16. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд ерэхэ 1941 оной тарилгада арбаад мянган гектар пар хахалха плантай байна. Теэд, пар хахалалгын темп тон аалихан. Июниин 15-най үдэрэй мэдээгээр, парай нэгэдэхи хахалалгын планай оройдоо дүрбэнэй нэгэ хубинь дүүргэгдээ.

Мүнөө үедэ аймаг дотороо гурбан колхоз эртын пар хахалалгые дүүргээд байна гэжэ, АЗО-гэй хүдэлмэрилэгшэд хэлэдэг аад, тэдэнэйгээ ямар колхозууд байһынь өөһэдөө бүри мэдэнэгүй.

Курбиин МТС-эй тракторна парк пар хахалалгынгаа планиие дүүргэхэ холо үды. Зарим тракторна бригадань аяар 6-7 хоног соо миин байнад („Майн 1" ба XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта). Тракторнуудай техническэ ашаглалга тухай заабариие бүдүүлигээр хазайлгана, тиимэһээ, эдэ машинын шухала частьнуудай элэхэ ба эбдэрхэ фактнууд үдэрһөө үдэртэ үзэгдэнэ.

Курбиин МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд болбол „Республика соохи машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэри тухай" ВКП (б)-эйн Обкомой Бюрогой ба БМАССР-эй Совнаркомой тогтоолые бодото дээрээ бэелүүлнэгүй.

Н.-Брянска МТС-тэшье мүн иимэрхүү байна. Энэ ушарһаа, Заиграйн аймаг пар хахалалгые хэды болотор удаарүүлха юм?—гэжэ асуудал табигдана.

Урихаламжа баригшадай ба вкладчигуудай үдэртэ

Дутуунуудаа дары усадхаха

„Урихаламжа баригшадай ба вкладчигуудай үдэртэй" дашарамдан манай республикын финансова хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэв. Энээнэй результатада, бүхы финансова планууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, хоёрдохи квартал соо урихаламжа элсүүлгын планиие Яруунын ба бусад аймагууд болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаа. Баргажанай, Баунтын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Хойто-Байгалай аймагуудай сберегательна кассанууд вкладуудай планууднуудые үни дүүргээ.

Гэхэтэй хамта, Иволгын, Селенгын, Бичурын райсберкассануудай хүтэлбэрилэгшэд тус хүдэлмэриие толгойлжо шадаагүй дээрэһээ урихаламжа элсүүлгын ба бусад финансова планууды дүүргэлгээр гээгдэлдэ байна. Селенгын райсберкассые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Шарапов хадаа хүдэлмэридөө багаар анхардаг ба ажалшан массын дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула ямаршье хамжаанүгүй байна. Массатай барисаагүй байһан ушарһаа, финансова активуудые элсүүлжэ шадаагүй байна.

И. КОТЛЕР.

Активна туһаламжа

БМАССР-эй Госкредидэй ба Гострудсберкассын Управлениин хүдэлмэришэд болбол „Урихаламжа баригшадай ба вкладчигуудай үдэрые" городой коллективүүдэй дунда үнгэргэлгэдэ угаа активнаар хабаадалсана.

Шүүбэринүүдые шалгахын ба Гурбадахи Табанжэлэй урихаламжын облигацинуудые захиншахтань барюулхын тула тусхай бригаданууд эмхидхэгдэнхэй.

Нүхэд Зайцева, Жиракова, Макарова гэгшэд эрхим хүдэлмэриин жэшээнүүдые харуулна. Хэдэн олон урихаламжа баригшадай облигацинууд шалгагдаһан ба үсөөн бэшэ шүүбэринүүд эльрүүлэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, ЦЭС-эй коллективэй 45 урихаламжа баригшадай облигацинуудые шалгахадань, 945 түхэриг 11 шүүбэринүүд элирүүлэгдэбэ. Архиин заводой ба Кооптехникумэй коллективүүдэй урихаламжа баригшад хэдэн зуугаад түхэригэй шүүбэринүүд абаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн, бухгалтер нүхэр Истоминой бригада хадаа Селенгын судоремонтно заводой хүдэлмэришэдэй ба служащинарай облигацинуудые шалгаад олон шүүбэринүүдые элирүүлэн гаргаа.

Зүгөөр, зарим предприятинуудай ба учреждениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, местком болон энэ хэмжээнүүлгые үнгэргэгүүлэгэ дорхойтуһаламжаар хангана гүй. Илангаа, СУРП-ын, Стройконторын месткомуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Ходз ба Комогина гэгшэд хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээнь, облигацинуудые массова шалгалга тус коллективүүдэй дунда эхилээгүй.

Н. Спицин.

Хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэйнь результат

Мухар-Шэбэрэй аймагай Цаган-Челутайн сомоной налоговой түрүү агент нүхэр Банзаров хадаа эрхим хүдэлмэриин жэшээнүүдые харуулна. Социалистическэ соревнование дэлгэрүүлэн, финансова планууды дүүргэлгээр аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэнүүдтэ тоологдодог юм. Эхин кварталай мүнгэ элсүүлгын планиие болзорһоонь урид 100 процент дүүргээ.

Мүн тэрэшэлэн, хоёрдохи кварталайнь планууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Агент нүхэр Банзаров болбол эрхим колхозингууд - стахановецуудые финансова активуудай зэргэнүүдтэ хандуулан, тэдэнтэй хамта колхозингуудай дунда шухала ойлгуулалтын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа. Финактивуудаа конкретнэ даабаринуудые үгэжэ, хүдэлмэриинь зүбөөр толгойлдог.

Нютагай ажалшадай депутадуудай Соведэй президиумдэ нүхэр Банзаров болбол өөрынгөө хүдэлмэриин ябаса тухай отчедуудые хэдэг ба Президиумһээ туһаламжануудые ходоодо абадаг байна.

Сомоной бүхы колхозингуудай гэр гэртэнь ябажа тулбэриинь шалгадаг ба лицевой счедууды нарлар, аккуратнаар абажа ябадаг. Колхозуудай бригадануудай суглаануудта дээрэ ээдэ һонин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Нүхэр Банзаров, Сутайн сомоной агенттай хэхэн соревнованида түрүү һуури эзэлнэ.

К.

Советскэ Союзай городуудаар.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинобаддахи хэлхээ холбооной байшан. (ТАСС-ын фото-клише).

Улаан Армиин ажабайдалһаа

СТАДИОН ДЭЭРЭ

Хүнэй хүлөөр гэшэхэгдээгүй, стадионой номин ногоон поли дээрэ, үглөөгүүр эртэнһээ хойшо спортсменүүд командаараа ерэжэ эхилээ. Эдэнэр болбол лагериин нээгдэһэнэй һайн үдэрые 3000 метр газарта урилдаагаар тэмдэглэхэнь. 11 час багта, стадион дээрэ харахаа ерэшэд олоншье болоһон байгаа. Ногоон-ногоон костюмуудтай улаанармеецүүдэй дундуур айлшад—командирнуудай һамгад ба бүлэнэрэнь жэрэгэнэлдэнэ.

...Команда үгтэжэ эхилбэ:
— Урилдаанда хабаадагшад, стартда гарагты!

Спортсменүүд бүлэг-бүлэгөөрөө стартда ерэжэ, жэрын жагсана. Физкультурнигуудай элүүр тобир бэенүүд наранай гэрэлдэ толотоно.

Урилдаанда хабаадагшадай дунда—боевой ба политическэ һуралсалай отличнигууд бии. Физруг Свиридовай командада боевой ба политическэ һуралсалай отличнигууд нүхэд Подобуев, Кожевников, Жирнов, лейтенантнууд нүхэд Дворников, Домничев ба бусад.

Урилдаанда хабаадагшад бултадаа бэлэн болобо. Физкультурын инструктор нүхэр Новогонский команда үгэнэ:
— Марш!

Стадионой харгыгаар шоройтооһо бурьюулан, үнгэ бүрин майкатай хэдэн олон боецүүд түрүү һуури эзэлхэ хүсэлэнтэйгөөр, түргэн шамдагай дабгэжэ, хараа далда орошобо.

Стадион дээрэ суглараһан айлшад болбол урилдаашадай ерэхэ газар тээшэ дүтэлнэд.

— Ерэжэ ябанад! — гэжэ, нэгэн шангаар хэлэнэ. Тэдэ физкультурнигуудые урилдан, хоёр хүнүүд бэе бэеһээ заахаашье гээгдэнгүй абхаһаа харагдана.

— Манай Соловьев! Васильев! —гэжэ боецүүд хашхаралдабад.

Удаашье болоогүй, Соловьев, Васильев хоёр стадион дээрэ сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, түрүүлжэ ерэбэд.

Урилдагшад болбол 3000 метр газарые 11 минута дотор гүйжэ ерээ. Энэ хадаа һайн результатда тоологдодог юм.

Һүүлээрэнь, стадион дээрэ 100 метр газарта урилдаан, волейболоо наадан, уртые ба үндэрые харайлга болоо. Үндэрые харайлгаар нүхэд Рисьменский ба Новогонский, уртые харайлгаар нүхэд Алексеев, Логинов ба 100 метртэ гүйлгөөр нүхэр Ширман гэгшэд һайн результатуудые туйлабад.

Обедэй һүүдэ футбол наадалга эхилээ. Лагериин түрүүшын үдэр ингэмэр үнгэрэжэ, саашадахи һуралсал захалаа...

Ив. А.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛМЭРИЛНЭ

Ярууна. Эгэтын сомоной осоавиахимай эхин организаци (түрүүлэгшэнь Эгэтын сомоной соведэй депутат Цыбик Цыренжапов) 1939 он дотор жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилһэн байна.

Мүн энэшье жэлдэ нүхэр Цыренжапов хадаа колхозингуудай дунда оборонно хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулна.

Тус организаци 43 членэй. Тэдэнэй 17-нь „Ворошиловска буудалгашад" ба 15-нь „Ворошиловска всадникууд" болоо.

БМАССР-эй Совнаркомдо

Бурят-Монголой республикын Арадай Комиссарнарай Совет хадаа бүгэдэ ниитын һуралсалай һургуулинуудта хэрэглэгдэхэ учебнигүүдые хэблэн гаргалга тон хангалтагүй байна гэжэ тоолоно.

Мүнөө, 27 янзын книгэнүүд хэблэгдэхэ байха ёһотой аад, миил 4-нь хэблэгдэнхэй, 13 учебнигүүд бэшэгдээд, типографида үгтэһэн ба үлэгшэ 10-нь рецензидэ, редактироваладагда байна.

Энээнэй шалтагаанинь, Наркомпрос ба Бургосиздат хадаа учебнигүүдые зохёон бэшэхэ авторнуудтай сагсоонь оолгоогүй ба авторнуудта тусхайта хүдэлмэринэнь договорой үндэһөөр дүүргүүлжэ шадаагүй байна.

Ушар иимэһээ, бүгэдэ ниитын һуралсалай һургуулинуудта хэрэглэгдэхэ бүхы учебнигүүдые хэблэн гаргалгые августын 10 хүрэтэр дүүргэхые Бургосиздадые ба Наркомпросые СНК уялгалһан байна. Энээниие хангахын тула гаргагдаха учебнигүүд бүхэндэ график зохёожо, тэрэнэ баахандые хазагайруулангүй дүүргэхэ шухала гэжэ зааба.

Совнарком болбол бурят һургуулинуудай II ба IV класста үзэхэ ород хэлэнэй учебнигые зохёохо авторска тусгаар бригадые июлиин 1 болотор бии болгохыень Бургизые уялгалба.

Хэблэгдэн гаргагдаһан учебнигүүдэй техническэ оформлениинь һайжаруулха, мүн тэрэшэлэн, редакторнуудай ба корректорнуудай харюусалгые дээшэлүүлхые Бургосиздадта дурадхагдаһан байна.

Хэблэгдэхэ ёһотой книгэнүүдэй бүрин гаргагдаашье һаань, республикын бүхы һургуулинуудай эрилтые хүсэдөөр хангажа шадахагүй байһан дээрэһээнь, хэрэглэгдэхэ номуудые худалдан абаха ябадалые бүхы хэмжээгээр түргэхэн, худалдан абаха ёһотой планайгаа 90 процентые июлиин 1 болотор дүүргэхэень худалдаанай организацинуудые (Буркоопсоюз,—нүхэр Сельверов ба Буркнига,—Семенов) ба Наркомпросые уялгаба. Хэрэглэгдэһэн номуудые худалдан абалгые өөрынгөө контроль доро абаха гэжэ аймагуудай гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэртэ зааба.

Совнарком хадаа 1940-41 онуудта хэблэгдэн гаргагдаха номуудай тематическа планиие табяад, тэрэнээ Совнаркомоор баталуулхыень Наркомпросые ба Бургосиздадые уялгалба.

Эмхитэй хүдэлмэри—амжалтануудай залог

Баргажанай аймагай, Сувo-Баянголой сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Розенраух) болбол 1940 оной түрүүшын квартала 300 мянган түхэригэй элдэб зүйлэй товарнуудые худалдаха ёһотой аад, 442 мянган түхэригэй товарнуудые худалдажа, плаанаа 147 процент дүүргээ. Пайщигуудайнь дунда массово-ойлгуулламжын хүдэлмэриие һайнаар табиһан байна. Түрүүшын квартал соо 135660 түхэриг пайн мүнгэн элсүүлээ.

Ревизионно комисси хадаа хүдэлмэреэ муу бэшээр табинхай. Һара бүхэндэ сельпогой хүдэлмэриие ревизилдэг байна.

Нүхэр Доржо Санданов болбол энэ сельподо продавецээр 1937 онһоо хүдэлмэрилжэ эхилээ, сайгэшье мүнгэнэй уриалтэгүй, тэрэ өөрынгөө тон тодоор табидаг юм. Нүхэр Сандановые эрхим хүдэлмэрилэгшэ туладань магазинай отделениин эрхилэгшэ болгон дэбжүүлһэн байна.

СССР-эй, РСФРС-эй Центросоюз, Урал ба Сибирьдахи потребкооперацинуудай Союзай ЦК болбол тус сельпое 3000 түхэриг мүнгөөр шагнаһан байна. Гадна, райпотребсоюзайгаа дамжуулгын улаан тугые эзэлжэ ябана.

Ц. Д.

Залуу авиамоделистнүүд ба оёдолшод

БМАССР-эй пионернүүдэй Байшангай дэргэдэ олон янзын кружогууд бии. Эдэ кружогууд болбол 1940 оной июль һарада үнгэргэгдэхэ хүүгэдэй республиканска олимпиадада хабаадалсахын тула олон номеруудые бэлэдхэжэ байна.

Мүнөө, тус Байшангай дэргэдэхи будалгын (хүтэлбэрилэгшэнь нүх. Хасмитдинов), оёдолой (нүх. Егорова), ав аодэлистнүүдэй (нүх. Григорьев) ба бусад кружогууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Оёдолой кружогто 20 пионернүүд хабаадалсана. Кружогойхид хадаа СССР-эй гэрб, КИМ, 2 панно ба бусад жэжэхэн зүйлнүүдые угаа гоёхонуудаар оёжо байна.

Авиамоделнэ кружогые (багша шууд-һургагша тон һонирхолтой. Тус кружогто 130 пионернүүд оронхой. Эдэ пионернүүдһээ Володя Рейнбетер, Миша Павлов, Генрих Ставский, Герман Шипунов гэгшэд эниитэгородской олимпиадада түрүү һуури эзэлэн, эрхим авиамоделистнүүд юм. Тэдэнэр өөрынгөө шадабариие улам дээшэлүүлхын түлөө ороолдосоорой хүдэлмэрилнэ. Мүнөө үедэ эдэ янзын авиамодельнүүдэй конструкцинуудые ба зурагуудые бэлэдхэнэ.

Байбородина.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИНУУД

Рейногой правительствын отставка

Лондон, июниин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр французска правительствын заседаниин һүүлээр гаргагдаһан коммюнике соо ингэжэ хэлэгдэбэ: „Рейно болбол кабинедэйгээ отставка тухай президентдэ мэдүүлбэ. Лебрен хадаа отставкыень мэдэржэ, шэнэ кабинет бүридхүүлхые маршал Петэндэ даалгаба.

Рейтерэй мэдээсэл

Лондон, июниин 17. (ТАСС) „Мүнөөдэр, Лондоной авторитетнэ кругууд болбол Англи ба Британска империн хадаа тэмсэлээ плаатадань хүрэтэр үргэлжэлүүлхын һанамжануудаа батална" гэжэ Рейтер агентство дамжуулна.

Испаниин гадаада хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

Нью-Йорк, июниин 17.(ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, Франциттай мирнэ хэлэлсэнүүдтэ хабаадалсахые Испаниие Германска правительство уриба гэжэ Испаниин гадаада хэрэгүүдэй министерство мэдүүлбэ.

МУССОЛИНИ БА ЧИАНЫН РИМЬЭЭ ГАРАЛГА

Лондон, июниин 17. (ТАСС). Муссолини, Чианын үдэшэлэгтэйгээр Гитлертэй уулзахын тула Римһээ гараба гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Германска армиин верховно командованиин ставкын мэдээсэл

Берлин, июниин 17. (ТАСС). Германска информационно бюро болбол Германиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно главна командованиин ставкын мэдээсэлые дамжуулна: „французска правительствын премьер маршал Петэн болбол французска арадта радиогоор хандажа, Франци хадаа зэбсэгээ хуряаха баатай болобо гэжэ тэрээн соогоо мэдүүлбэ. Энэ шиидхэбэри тухайда германска правительстводо мэдээсэхэ тушаа алхамууд ба германска правительствын ямар условинуудаар энэ хэмжээабуулагда зүбшөөрхыень мэдэхэ тухай ябуулганууд хэгдэжэ байна гэжэ Петэн зааба. Германи ба Италиин позицинууд тухай хөөрэлдөхын тула Гитлер Муссолинитай уулзахань".

Францидахи шэнэ кабинет

Лондон, июниин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, үсэгэлдэр, Петэн болбол доро дурсагдаһан составтай кабинет бүридхүүлбэ: Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ маршал Петэн, министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын орологшо Жотан, юстициин министр Фремикур, национальна обороной министр генерал Вейган, военнэ министр генерал Кэльсон, далайн министр ба хүдалдаанай флодой министр адмирал Дарлан, авиациин министр генерал Пюжо, мининлел Поль Родуэн, миннвнутдел Помарэ, финансуудай министр, худалдаанай ба промышленностиин министр Бутилье, колонинуудай министр Резьер, гэгээрэлэй министр Ривод, ниитын хүдэлмэринүүдэй министр Фроссар, газартаряалангай ба хангалгын министр Шишери, ажалай министр Февриe, национальна тэдхэлгын министр Ибарнегарэ.

ЛИТОВСКО ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ОТСТАВКА

КАУНАС, июниин 15. (ТАСС). Меркисын правительство болбол отставкада гараба гэжэ литовско телеграфна агентство мэдээсэнэ. Шэнэ правительствые формировалга, литовско армиие командовалгша байһан генерал Раштикистэ даалгагдаа.

СМЕТОНА ХИЛЫН СААНА ТЭРЬЕЛБЭ

Москвада байгаа германска посольствын, Наркоминделдэ дамжуулагдаһан мэдээсэлээр, литовско президент байһан Сметона ба литовско правительствын хэдэн членүүд болбол июниин 15-най „хоорон хилые" (тайбарилан хэлэхэдэ, официальна бэшэ) дабажа германска территоридо гараба, гэхэтэй хамта Сметона ба литовско правительствын бусад нюрнууд германска засагуудаар интернировалагдаба (баригдаа).

Литовско шэнэ правительство хүдэлмэридөө оробо

КАУНАС, июниин 17. (ТАСС). Литовско шэнэ правительствын состав болбол хүнэзоноор тон ехэ баяраар угтагдаба.

Газетэнүүд ингэжэ тэмдэглэнэ: „Литвэдэхи Советскэ гарнизонуудта эсэргүү провокацинууд ба диверсинүүдые ябуулагша хүнүүд, энээнһээ урда байһан литовско правительство һүүгээ һэн. Литовско арад болбол хүсэн түгэс Советскэ Союзтай эгээн хани барисаада ажаһуухые хүсэнэд.

Литовско шэнэ правительство хүдэлмэридөө оробо."

ГЕРМАНСКА СЭРЭГҮҮД БЕЗАНСОН ХҮРЭБЭ

Нью-Йорк, июниин 17. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, германска моторизованно частьнууд Безансон хүрөө.

Черчиллиин үгэ

ЛОНДОН, июниин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр премьер Черчилль болбол радиогоор үгэ хэлэһэн байна. „Франциин мэдээсэл болбол тон уйдхартай байна. Францида болоһон юумэнүүд хадаа Англиин зорилгонуудта хубилалтануудые оруулаагүй. Бидэнэр болбол Британска империтэй хамта манай аралнуудые хамгаалхабди, илалтада хүрэтэрөө дайгаа үргэлжэлүүлхэбди. Манай хэрэг амжалтаар суурхаха гэжэ этигэнэбди".

Бүгэдөөрөө грамотна болобо

Баунтын аймагай, Ехэ-Амалатска сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 1940 оной январиин 1-нэй байдалаар 50 колхозингуудай бэшэгмэдэхэгүй байһан юм. Колхозингуудайгаа бэшэгмэдэхэгүй ябадалые усадхаха тухай нүхэд Бимба Бальжинов (колхозой түрүүлэгшэ) ба Содбо Дашиев (тэндэхи һургуулиин һургагша) гэгшэд тон оролдосоотойгоор хандаһан байна. Мүнөө, бүгэдэ колхозингуудань грамотна болоо. Энэ үедэ, колхозойнь дэргэдэ бэшэг бага мэдэгшэдэй һургуули эмхидхэгдэжэ, энэндэ колхозингуудань активнаар һуралсанад. Һуралсалай отличнигууд олон. Нүхэд Һама Цыбикова, Демит Очирова (аймагай соведэй депутат) ба бусад „һайн" ба „отлично" сэгнэлтэтэйгээр һуралсанад.

Республика дотор

БМАССР-эй Совнарком болбол Селенгэ мүрэнэй эрьеэр баригдаха байгаа, уһанай үерһөө хамгаалха халтын (даамбын) барилгада гаргашалхын тула 25 мянган түхэриг мүнгэ табихыень БМАССР-эй Наркомфиниие ба Наркомземые уялгаба.

*

Комсомолецууд ба пионернүүд болбол „Новый Путь" ба „Бороо Октября" (Бичурын аймаг) гэһэн колхозуудай 500 гектар тарьяаланай буртаг үбһые сэбэрлэһэн байна. Эндэ хамтадаа 180 комсомолецууд ба пионернүүд 3 үдэрэй туршада хүдэлмэрилөө. Эдэнэрэй үүсхэлые бусад колхозуудай комсомолецууд ба пионернүүд дамжажа эхилбэ.

Харюусалгата редакторые орлогшо **Ц. ОЧИРОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 16. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды—7-58 (2 зв.); сельхоз. отдел—7-58; отдел кадров и писем—6-67.

Типография НКМП. Бурглавлит № 3139